

הופיע כמאמר אורח במדור "דעות" ב-TheMarker - מוסף הכלכלה היומי של עתון הארץ (עמוד 6) ביום ב' 8 באוקטובר 2007, וב-Online-TheMarker באינטרנט בכתובת הבאה:

http://www.themarker.com/tmc/article.jhtml?ElementId=skira20071008_910459&origin=haaretz&strToSearch=%E7%EB%ED%2C%E1%E0%E2%E5%F8%E5%FA

האוצר חכם באגורות וטיפש בשקלים

08.10.2007 | 03:47 [הארץ](#)

מאת צבי הכהן*

בשיעור חשבון שואלים: סוחר קנה סחורה ב-7.10 שקלים ומכר אותה ב-6.90 שקלים. האם הרוויח או הפסיד? עונה התלמיד: 'הרוויח באגורות והפסיד בשקלים'. בכל הנוגע להשכלה הגבוהה נוקטת הממשלה מדיניות דומה.

הדו"ח האחרון של ארגון ה-OECD בנושאי חינוך, מראה כי השכלה גבוהה מעלה בעשרות אחוזים את הכנסתו של הפרט ומפחיתה את שיעור האבטלה. כתוצאה מכך גדלות הכנסות המדינה ממסים וקטנות הוצאותיה על דמי אבטלה. מחקרים אחרים הראו כי קיים קשר חזק ומובהק בין השקעות בהשכלה גבוהה לצמיחה כלכלית. הממשלה, ובעיקר משרד האוצר נחים על זרי הדפנה ומתגאים בחתני פרס נובל, אך שוכחים כי המחקרים שהביאו להענקת הפרס נעשו בעבר ואילו כיום המדע בישראל הולך ונשחק.

תעיד על כך העובדה כי ב-2002 רק 2% מהסגל האקדמי היו מתחת לגיל 35 - פי שמונה פחות מבבריטניה. הזדקנות האקדמיה מתבטאת גם בוותיקי החוקרים - כמעט 50% מהם בני יותר מ-55 לעומת 17% מהחוקרים בבריטניה. עם זאת, העלה האוצר את העומס על המרצים - בחמש השנים האחרונות ירד מספר המשרות בסגל האקדמי בכ-16% לעומת עלייה של 8% במספר הסטודנטים. כדי להוסיף חטא על פשע, שכר הסגל לא עלה כלל, לעומת עלייה של 16% בשכר הממוצע במשק.

בהסכם השכר האחרון ב-2001 הסכים הסגל האקדמי לדחות חלק מתביעותיו, בשל מצב המשק. ועד ראשי האוניברסיטאות הודה על כך והסכים לדון מאוחר יותר בתביעותיו. בנוסף, ראשי האוניברסיטאות התחייבו לבדוק את התפתחות שכר הסגל האקדמי לעומת מגזרים אחרים במשק הציבורי. עתה, מסרב האוצר לדון בעניין.

מדיניות האוצר היא שחיקה מתמדת של שכר הסגל האקדמי. בעבר, הובילה מדיניות זו לשביתה ב-'94 שנמשכה כ-70 יום. האוצר חייב להפנים כי ההשכלה הגבוהה היא הקטר המוביל של המשק ולתגמל בהתאם את הסגל האקדמי, מובילי הקטר. לרוע המזל, משרד האוצר מתייחס לאוניברסיטאות כאל עוד מפעל לעפרונות.

אם המצב יימשך, בריחת המוחות תגבר והרמה האקדמית תידרדר. לבסוף, יושפע גם התל"ג לרעה וכך גם רמת החיים. משרד האוצר, שקופץ את ידו בכל הקשור להסכמי השכר וחוסך בכך מיליוני שקלים בודדים, תומך במדיניות המערב על ידי "יצוא" אלפי מדענים, במיליארדי דולרים. אכן, **חכם באגורות** וטיפש בשקלים.

* הכותב הוא יו"ר המועצה המתאמת של ארגוני הסגל האקדמי באוניברסיטאות